

❖ شرح

❖ کرانیوتومی یا باز کردن جمجمه نام یک عمل جراحی است که در آن قسمتی از استخوان جمجمه به طور موقت جهت دسترسی به بافت مغز برداشته می‌شود.

❖ موارد کاربرد کرانیوتومی

- در موارد زیر لازم است که بیمار تحت عمل کرانیوتومی قرار گیرد:
- ✓ برداشتن یک ضایعه مانند تومور مغزی
- ✓ برداشتن لخته خون ناشی از ضربه و تصادفات
- ✓ ترمیم نشت عروق خونی مانند آنوریسم مغزی
- ✓ برداشتن مجموعه ای از عروق خونی غیر طبیعی مانند ناهنجاری عروقی شریانی
- ✓ تخلیه ترشحات مانند آبسه مغزی
- ✓ ترمیم شکستگی جمجمه در ضربه مغزی
- ✓ ترمیم پارگی یکی از لایه های مغز
- ✓ کاشت محرکهای عمیق مغزی در بیماران مبتلا به پارکینسون، صرع و تومورهای مخچه

❖ مدت زمان بهبود بعد از عمل کرانیوتومی

چقدر است؟

این زمان به موارد زیر بستگی دارد:

- ✓ شدت بیماری قبل از عمل

✓ مشکلات عصبی قبل و یا بعد از عمل.

✓ هرگونه عوارض ناشی از بیماری یا جراحی

✓ سن

✓ تأثیرات ناشی از هرگونه درمان های پس از عمل نظیر پرتودرمانی در طول مدت بهبودی

❖ عوارض جراحی داخل جمجمه

به دنبال انجام عمل کرانیوتومی عوارض زیر در بیمار ممکن است ایجاد شود:

- ✓ عفونت و مننژیت باکتریایی
- ✓ خونریزی و شوک کمبود مایعات
- ✓ اختلال در تعادل مایعات و الکترولیتها
- ✓ واکنش به داروهای بیهوشی
- ✓ لخته شدن خون و سکنه مغزی
- ✓ تشنج
- ✓ تورم بافت مغز که ممکن است بیمار نیاز به عمل جراحی مجدد داشته باشد.
- ✓ آسیب عصبی که ممکن است سبب فلج عضلانی یا ضعف ماهیچه‌ای موقت شود.
- ✓ نشت مایع مغزی نخاعی که ممکن است نیاز به ترمیم دوباره پیدا کند.
- ✓ کاهش عملکرد ذهنی

❖ آسیب مغزی دائمی و معلولیت‌های مرتبط با آن

❖ مراقبت های قبل از عمل جراحی

- قبل از عمل جراحی لازم است که بیمار جهت آرامش و کنترل علائم اقدامات مراقبتی زیر را انجام دهد:
- ✓ هنگام خواب زاویه سر باید ۳۰ درجه بالاتر از بدن باشد.
- ✓ در صورت نیاز، داروهای ضد تشنج و داروهای کاهنده فشار مغز مانند کورتون‌ها به شما داده می‌شود.
- ✓ اکثر داروهایی که برای کاهش فشار داخل جمجمه مصرف می‌شوند، اثری موقت دارند زیرا تومورها یا دیگر ضایعات تشکیل شده اغلب خود به خود جذب نمی‌شوند و حتما باید به وسیله جراح کاملاً تخلیه شوند.
- ✓ ناحیه‌ای از موی سر شما یا همه آن تراشیده می‌شود. بهداشت مو و پوست سر باید با دقت رعایت شود.
- ✓ اغلب بعد از جراحی، بیمار به واحد مراقبت‌های ویژه منتقل می‌شود.

❖ بعد از جراحی

- اقداماتی که بعد از جراحی در بخش برای شما انجام می‌شود و لازم است که با پرسنل جهت بهبودی سریعتر همکاری‌های لازم را انجام دهید شامل:
- ✓ ممکن است مدتی قادر به حرکت نباشید و نتوانید موقع راه رفتن تعادل خود را حفظ کنید و زمین بخورید. پس نظارت و کمک اطرافیان و کارکنان

راهنمای بیمار

باز کردن جمجمه

- ✓ پزشکی هنگام راه رفتن شما ضروری است. به تنهایی اقدام به راه رفتن نکنید.
- ✓ از کلاه‌های ایمنی محافظ جهت جلوگیری از وارد آمدن ضربه به سر استفاده کنید.
- ✓ از چرخاندن بیش از حد سر خودداری کنید.
- ✓ در صورت داشتن مزه شور در دهان یا ترشح از محل عمل باید پزشک یا پرستار در جریان قرار گیرد.
- ✓ از سرفه، عطسه و باد انداختن در بینی خودداری کنید. زیرا باعث فشار آمدن به ناحیه عمل خواهد شد.
- ✓ مصرف داروهای ضد تشنج قبل و بعد از عمل جراحی می‌تواند به جلوگیری از حملات صرع کمک نماید.
- ✓ سر بیمار تا زمان کشیدن بخیه‌ها باید خشک باقی بماند.

❖ رژیم غذایی

- با توجه به عمل جراحی انجام شده رژیم غذایی بیمار به صورت زیر تنظیم می‌شود:
- ✓ ممکن است لوله‌ای داخل بینی برای تغذیه یا تخلیه ترشحات معده گذاشته شود و تغذیه از این طریق انجام گیرد.

- ✓ در صورت ثابت ماندن وضعیت و نبود خطر برای بیمار، حرکت دادن و تغذیه دهانی با صلاحدید پزشک آغاز می‌شود.
- ✓ نکته مهم در مورد این گروه از بیماران، مشکلات بلعی است و تغذیه سریع، می‌تواند باعث ورود غذا به مجاری تنفسی و ایجاد حالت خفگی یا ذات‌الریه شود. پس غذا خوردن باید کاملاً با احتیاط باشد و از غذاهای مایع و رقیق شروع و به تدریج به مقدار آن افزوده شود.

❖ علایم هشدار

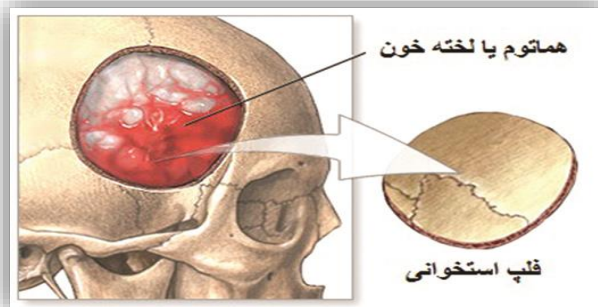
❖ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- ✓ درد و قرمزی در محل زخم
- ✓ ترشح چرکی از زخم
- ✓ تب و لرز
- ✓ بی‌اشتهایی یا تهوع و استفراغ
- ✓ در صورت مشاهده علائم افزایش فشار جمجمه مانند سردرد صبحگاهی، استفراغ جهنده، تاری دید و انحراف در صورت، تغییر در حس چشایی و بویایی بعد از عمل جراحی
- ✓ در فواصل منظم و مشخص شده توسط پزشک جهت ادامه درمان ویزیت شود.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

بیمارستان شهید چمران

شناسنامه ی بروشور آموزشی

عنوان		باز کردن جمجمه کد: pm-06-13-A	
تهیه کننده		زهرا طاهری - زهرا فولاد	
تایید کننده		کارگروه آموزش به بیمار	
سال تهیه : ۱۴۰۱		بازبینی : ۱۴۰۵	
منابع:		(۱) برونر و سودارت - پرستاری داخلی جراحی ۲۰۲۲	
پزشک تایید کننده:			
دکتر سیدعلی هاشمی			
ناظر کیفی			